

5. Στίχοι 801-943 (από μετάφραση)

5.1. Ερμηνευτικές ερωτήσεις ανοικτού τύπου

(ελεύθερης ανάπτυξης και σύντομης απάντησης)

1. Ποια είναι τα συναισθήματα του χορού, όταν βλέπει την Αντιγόνη να οδηγείται στον τάφο (801-805)¹⁴;
2. Να αναφέρετε τα στοιχεία με τα οποία ο ποιητής μας δίνει την ανθρώπινη πτυχή του χαρακτήρα της Αντιγόνης.
3. Ο χαρακτήρας της Αντιγόνης στον κομμό είναι πολύ διαφορετικός από εκείνον που γνωρίσαμε στα προηγούμενα. Πώς δικαιολογείται αυτή η μεταστροφή;
4. Θα μπορούσαμε να υποστηρίξουμε ότι τα θρηνητικά λόγια της Αντιγόνης στους στίχους 801-882 υποδηλώνουν μεταμέλεια για την πράξη της; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.
5. Ποια είναι η στάση του χορού απέναντι στην Αντιγόνη στους στίχους 817-822; Ποια είναι η αντίδραση της ηρώιδας στη στάση αυτή; Να αιτιολογήσετε τις απόψεις σας.
6. Ποιο κοινό στοιχείο παρατηρεί η Αντιγόνη ανάμεσα στη μοίρα της και τη μοίρα της Νιόβης, ώστε να δικαιολογείται ο παραλληλισμός των στίχων 823-833¹⁵;
7. Ο χορός απευθυνόμενος στην Αντιγόνη της υπενθυμίζει ότι είναι τιμητικό γι' αυτήν το γεγονός ότι θα έχει την ίδια τύχη με μια θεά (834-839). Πώς εκλαμβάνει η Αντιγόνη την άποψη αυτή του χορού και πώς αντιδρά (840-841);
8. Διακρίνετε στα λόγια του χορού (834-839) την ειρωνική διάθεση που του καταλογίζει η Αντιγόνη; Να αιτιολογήσετε την άποψή σας.

¹⁴ Για τη θέση του χορού στην *Αντιγόνη*, βλ. Αν. Στέφος (1993), σ. 220.

¹⁵ Η Νιόβη μεταμορφωμένη σε βράχο, σε πέτρα (827) παραμένει αιώνια μια ζωντανή-νεκρή που θρηνεί (831-832). Παρόμοια και η Αντιγόνη οδηγείται ζωντανή σε πέτρινο τάφο και θα έχει για όσο διάστημα ζήσει (όχι αιώνια γιατί δεν είναι θεά όπως η Νιόβη) την εμπειρία του ζωντανού-νεκρού (833). Βλ. και στίχο 920.

9. Ποιο είναι το στοιχείο που θλίβει περισσότερο την Αντιγόνη και που αποτελεί επαναλαμβανόμενο μοτίβο σε όλη την ενότητα; Να το επισημάνετε και να δείξετε ότι αποτελεί βασικό στοιχείο ερμηνείας του χαρακτήρα και της δράσης της¹⁶.
10. Γιατί, κατά τη γνώμη σας, η Αντιγόνη, ενώ τονίζει ιδιαίτερα το γεγονός ότι πεθαίνει χωρίς να προλάβει να κάνει το γάμο της, δεν αναφέρει καθόλου τον Αίμονα;
11. Με ποια εκφραστικά μέσα ο ποιητής μας δίνει το μέγεθος της θυσίας της Αντιγόνης (876-882);
12. Ποια επιθυμία της Αντιγόνης κατά τις επιθανάτιες στιγμές της μένει ανεκπλήρωτη (882);
13. Διακρίνετε στους στίχους 883-890 κάποια μεταστροφή στα συναισθήματα του Κρέοντα ή συνεχίζει να κυριαρχείται από την ίδια σκληρότητα; Να αιτιολογήσετε την άποψή σας.
14. Η Αντιγόνη στους στίχους 905-915 αιτιολογεί τη θυσία της με το επιχείρημα ότι απ' όλους τους αγαπημένους της ο αδελφός της κατέχει την ανώτερη θέση, γιατί είναι αναντικατάστατος. Πολλοί ερμηνευτές είδαν σ' αυτό το χωρίο επίδραση της ιστορίας της γυναίκας του Ινταφρένη, όπως την παραδίδει ο Ηρόδοτος. Στοιχεία αυτού του μοτίβου βρίσκουμε στο μύθο του Μελεάγρου (*Ιλιάδα*, I, στ. 527-599) και σε δημοτικά τραγούδια του λαού μας. Αφού μελετήσετε το χωρίο του Ηροδότου (III, 118-119), της *Ιλιάδας* του Ομήρου (I, στ. 527 κ.ε.) και τα τραγούδια «Του γιοφυριού της Άρτας» και «Το μικρό βλαχόπουλο»¹⁷, να επισημάνετε τις διαφορές και τις ομοιότητες που παρατηρείτε με την περίπτωση της Αντιγόνης.
15. Να εξετάσετε αν η επιχειρηματολογία της Αντιγόνης στους στίχους 905-912 αντιφάσκει με το ήθος της ηρωίδας που γνωρίσαμε στα προηγούμενα και να αιτιολογήσετε την άποψή σας.

¹⁶ Επαναλαμβάνεται το μοτίβο «άκλαυτη από φίλους» (847, 876, 882, 919). Η φιλία για την Αντιγόνη περιορίζεται στην οικογένειά της, από την οποία έχει αποκλείσει την Ισμήνη. Η σημασία και το περιεχόμενο της φιλίας φαίνεται επίσης στον πρόλογο και στους στίχους 898-899.

¹⁷ Βλ. Παράλληλα κείμενα, αρ. VI.

16. Ποια από τα στοιχεία που περιέχονται στο θρήνο της Αντιγόνης συναντούμε σε δημοτικά τραγούδια (μοιρολόγια); Να αναφέρετε παραδείγματα από τα δημοτικά τραγούδια που περιέχονται στα σχολικά βιβλία των κειμένων Νεοελληνικής Λογοτεχνίας.
17. Α. Να βρείτε στην ενότητα (801-943) στοιχεία που βοηθούν στην κατανόηση των παρακάτω στίχων:

*Τραγούδησε μικρή Αντιγόνη, τραγούδησε, τραγούδησε...
δε σου μιλώ για περασμένα, μιλώ για την αγάπη
στόλισε τα μαλλιά σου με τ' αγκάθια του ήλιου,
σκοτεινή κοπέλα.*

Γ. Σεφέρης, *Το ναυάγιο της «Κίχλης»* (στ. 65-69)

- Β. Με τη βοήθεια αυτών των στοιχείων να γράψετε μια μικρή ανάλυση (1-2 παραγράφων) του αποσπάσματος του Γ. Σεφέρη.